

De familie Cultuur

Erfgoed-, cultuur- en kunsteducatie

Cultuureducatie in het algemeen geeft de verschillende soorten ‘intelligenties’ en vaardigheden van het kind of de jongere de kans om te rijpen.

Erfgoededucatie en kunsteducatie maken er deel van uit. Het onderscheid tussen deze beide educaties is niet altijd duidelijk. Als leden van dezelfde familie zijn ze erg verwant, toch zijn er ook verschillen tussen beide.

Cultuureducatie is geen apart schoolvak, maar een aandachtsveld. Kunst- en erfgoededucatie zijn beide belangrijke spelers bij de ontwikkeling van een identiteit.

Ieder zijn magie

De termen cultuur- en kunsteducatie worden dikwijls door elkaar gebruikt. Dat geeft de indruk dat cultuureducatie hetzelfde is als kunsteducatie, waarschijnlijk omdat de aandacht voor erfgoededucatie veel recenter is dan die voor kunsteducatie.

(verder lezen)

Die gelijkschakeling doet onrecht aan de eigenheid van erfgoededucatie. Het aanbod voor kunsteducatie is niet altijd relevant voor erfgoededucatie.

Kunsteducatie of de kunstzinnige verwerking van een erfgoedervaring mag niet bij interpretatie of persoonlijke indrukken blijven steken. Erfgoed dat **enkel als opstapje** wordt gebruikt, blijft hierdoor ondergewaardeerd.

Hetzelfde doet zich voor bij projecten over jeugdliteratuur. Leuke kinderboekjes zijn meer dan een aanleiding om te knutselen, te dansen of een musical te maken. Ze dienen om de literatuur te ontdekken, om de leescultuur en leesattitude bij kinderen te bevorderen en jongeren de wondere wereld van de literatuur te laten proeven. De magie zitten in het boek en het erfgoed zelf, niet enkel in de expressieve verwerking ervan.

Twee-eiige tweeling

Meer dan bij kunsteducatie is bij erfgoededucatie de **historische component** belangrijk. Kunsteducatie ontsluit voor de leerlingen de uiteenlopende uitingen van kunst vanuit een esthetische, kunstbeschouwelijke invalshoek. Erfgoededucatie plaatst het erfgoed in de ruimere context van de culturele en historische ontwikkeling.

(verder lezen)

Kunsteducatie legt het accent op wat mensen van elkaar onderscheidt, erfgoededucatie gaat eerder in op **wat hen bindt**.

Producten van kunsteducatie, zoals theatervoorstellingen of tentoonstellingen, zijn niet altijd plaatsgebonden. Erfgoededucatie heeft het vooral over het erfgoed in de onmiddellijke omgeving van de school en is dus wel degelijk **plaatsgebonden**. Hierbij is kennis van de specifieke historische context noodzakelijk.

Bij erfgoededucatie is **het verhaal achter het erfgoed** belangrijk.

Kennisoverdracht is er een element van. Kunsteducatie legt meer nadruk op persoonlijke ontwikkelingsdoelen, terwijl bij erfgoededucatie ook de cognitieve doelen belangrijk zijn. In de kunsteducatie worden

kenniselementen nogal eens als ballast beschouwd. Bij erfgoedonderwijs is die kennis een ingrediënt om tot betrokkenheid te komen. Als je weet wat je ziet, de betekenis ervan begrijpt en er je een eigen voorstelling van kan maken, ervaar je pas de waarde van een plek, van je omgeving. **Kennis** fungeert hier **als voorwaarde voor betekenisgeving**. Voeg je een laag kennis toe aan wat je ziet, dan opent dat een nieuwe werkelijkheid. Als je weet dat er op de plek waar je dagelijks langsfietsst zich ooit een bijzondere gebeurtenis heeft afgespeeld, krijgt die plek een andere betekenis.

Erfgoededucatie beoogt dus ook andere doelstellingen, richt zich ook op andere leervakken of -gebieden en spreekt hiervoor andere partners aan. Aan de andere kant is erfgoededucatie bijna **ondenkbaar zonder kunstzinnige vakken**, alleen al omdat veel van het erfgoed net kunstvoorwerpen zijn: architectuur, beelden, schilderijen, muziek, literatuur ... Bovendien is kunstexpressie een belangrijk kanaal om persoonlijke indrukken weer te geven.

Cultuur in de Spiegel

Waarom vindt de ene persoon een kunstwerk aangrijpend en de andere niet? Het antwoord op deze vraag heeft vooral te maken met het verschil in verbeelding, persoonlijke visie, referentiekader, kennis en persoonlijke ervaringen.

(verder lezen)

Cultuur is een proces van omgaan met en interpreteren van de omliggende wereld. Hoe iemand dat doet, zegt iets over de persoon. Cultuur is een spiegel van ons denken. In wetenschappelijke termen heet dit het vermogen tot bewustzijn. Cultuureducatie helpt dat vermogen aan te scherpen via de vier culturele vaardigheden **waarnemen, verbeelden, conceptualiseren en analyseren**.

Het onderzoek 'Cultuur in de Spiegel' onderzoekt de inhoud, functies en doelen van cultuureducatie. Voorbeelden:

- Welke relatie bestaat er tussen leren over en met kunst, leren over en met erfgoed, media-educatie en literatuuronderwijs?
- Wat past er onder de noemer van cultuureducatie?
- Welke inzichten, vaardigheden en attitudes zijn waardevol om via cultuureducatie na te streven bij kinderen en jongeren?
- Hoe doen leerkrachten dat en hoe kunnen ze dat doen?

'Cultuur in de Spiegel' is een onderzoek van CANON Cultuurcel i.s.m. HIVA-KULeuven & VUB Vakgroep Educatiewetenschappen.

www.cultuurindespiegel.be